

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא יכרת כל נשר
עוד ממי המבול ולא יהיה
עוד מבול לשחת הארץ
וכתיב ולא יהיה עוד
המים: (ב) שם וכדרכי
האצין: (ג) שם צפיסקא יכבה
י"ח וכן יכבה אלהים צ"ל:
(ד) תום' ד"ס וסמור וכו'
י"ח דאי לאו דלשכתא אציו
דגמרין מיניה חבירו לא
הוה גמרין:

גליון הש"ס

[illegible]

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו חננאל

[illegible]

ה"ג מנין לעשות שצוה שאין עמה
 כך שנייה בחי' כ"י. וצמחמת סוטה
 מנחתה (דף י"ט.) היכי דמי שצוה
 נטמאת ואם נטמאת יבא חך:
 מדהיה ליה לנכתב ושמהיה
 שמעת מינה דהיא שצוה * (כל) שיש
 בה אלה וכתב קול אלה יתירא
 לדרשא אתא לחייהב ב' משתי
 הקולות: ויבא אוסו באלה. נבוכדנצר
 את דלקיהו: ארור צו נידוי צו
 שצוה צו קללה. כל לשונות הללו
 הוא משמש וצריך לפרש ממנו אם
 אמר חכם ארור בלשון נידוי ואם
 אמר חכם לחצירו בלש שצוה וקצלו
 עליו שצוה היא והמקלל את חצירו
 בלשון ארור הוא לה' קללה היא
 וחייב המקלל: ודלמא תרסי עבד.
 אבל ארור לאו לשון שצוה הוא:
 אמן צו שצוה. העונה אמן אחר
 שצוה כמוזיל שצוה מפיו: צו
 קבלה דברים. האומר לחצירו על
 מנת שתקיים לי תנאי כך וכך ואמר
 צו קבל דבריו * וחייב לקיים תנאו:
 אמן אמת דברים. וראוי שגוה תאמן
 על דבר תפלה ותמהה שהוא לשון
 מאמן הדברים שיהא רצון שיהא
 אמת כן: ואמרה האשה אמן אמן.

לחי נחו כמוניחה שצוה למי
אמאי מזדקה אפילו מושבע מפי
אחרים שזין כאן שהרי לא אחרה כלום
אחר שצוה ולא דמיא למשביעי
עליכם שהם ^ו כופרין אחר שצוה
ועונין על דבריו אין אנו יודעין לך
עדות: לאו שצוה. כדמסיים ואזיל
שאמר או לאו לאו תרי וימני או הן
תרי וימני הרי היא כשצוה מאחר
^ז שהחזיק דבריו: איש איש כי יקל.
מת"ל מאחר שעמיד לכתוב ונקב
שם ה' מות יומת לכתוב איש איש
שם ה' יקוב שם ונשא חטאו וימות: על
שם המיוחד. בן ארבע אותיות דיו"ד
ה"י: בזהרה. אלהים לא תקלל
(שמות כב): בנקוב שם יומת כו'.
קרא יתירה הוא ותינו ענין למקלל
אצוי [ואמון] שאינו חייב עד שיקללם
בשם המיוחד: ודברי הכל. דלא
תימא ענין וקרא המקלל הוא לרבות
תינו ענין לרבות אף המקלל עצמו
ותצריזי אלף דוקא קאמר רבי מנחם
לרבות מקלל אצוי שהוא בסקילה
כמדבר את השם אבל בעצמו ותצריזי
ללאו בעלמא הוא לא תילף מהבא:
לא תקלל חרש. ומרבינן מיניה
בסנהדרין (דף סו.) כל שהוא בעמך:
ויסיב וקאמר ממניסין דרסנן. רב
כהנא היה שונה משנתנו כמות
שהיא שניה יכבה וכן יכסם: אמר
ליה. רב יהודה כנה הפוך דברין
כנגד אחרים אמור יכבו וכן יכסם
שלא תקללני: ויסיב וקאמר גם אל
יתלך לנצח. את המקרא הזה היה
דורש שנאמר דוואג בספר תהלים:
כנה. ואמור יתכחו: והא ליה ליה
לרבי מאיר כו'. דתנן במסכת
קדושין (דף סא.) ר"מ אומר כל תנאי
שאין כפול כתנאי דבני גד [ובני
ראובין] אינו תנאי ואי לא כפליה לא
קדושין [גם]. מלמדיז [במדבר] ה' אם לא
זרכה שאם שטיט לא תנאי אלמא
ואת כי שטיט למשמע הכי חנקי מ

הוא. איכא דאמרי כוכבא הוה. דכתיב מן
מא שמימי שמייה ברכ למרו. ארור בן
אשר וגו'. ולא אמרין תרתי עבד בהו אשכ
בה שבעה דכתיב והשביע הכהן את הא
תן אמרן כוכבא כוכביא שבעה מפי
דברי התורה הווא לעשות אותם ואמר כל
אמן כן יעשה ה' יקם ה' את דברין
תרי זמינ' שנאמר הוי. ופשוט הוי: מות
נזיין ממיתה שנאמר ונקם שם ה' מות

אלה שבועה שיש עמה אלה
פרשה צפרק היה מביא את
יש עמה אלה שבועה שלא
ושמעה אלה ושמעה קול.

וּמִנֵּין לַעֲשׂוֹת⁶ (אלה שאין עמה שבועה כאלה שיש עמה שבועה) ושבועה שאין עמה אלה כשבועה שיש עמה אלה תלמוד לומר וישמעה קול אלה ושמעה אלה ושמעה קול אמר רבי אבהו מנין לאלה שהיא שבועה שנאמר ויבא אתו באלה וגו' וכתוב⁷ גם כמלך נבוכדנצר מרד אשר השביעו באלהים תנא⁸ ארור בו נידוי בו קללה בו שבועה בו נידוי דכתיב⁹ אורו מרוז אמר מלאך ה' אורו ארור יושביה¹⁰ ואמר עולא בארבע מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז בו קללה דכתיב¹¹ ואלה יעמדו על הקללה וכתיב¹² ארור האיש אשר יעשה פסל וגו' בו שבועה¹³ דכתיב¹⁴ וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני ה' וגו' ודלמא תרתי עבד לחו אשבעינהו וליישיניהו אלא מהכא¹⁵ ואיש ישראל נגש ביום ההוא ויואל שאול את העם לאמר ארור האיש אשר יאכל וגו' וכתיב¹⁶ ויהונתן לא שמע בהשבע אביו אתו העם ודלמא הכא נמי תרתי עבד לחו אשבעיניהו וליישיניהו מי כתיב וארור השתא דאתית להכי התם נמי לא כתיב וארור אמר רבי יוסי ברבי חנינא¹⁷ אמן בו שבועה בו קבלת דברים בו האמנת דברים בו שבועה דכתיב¹⁸ ואמרה האשה אמן אמן בו קבלת

והוא דאמר ר' אבא ואלו לשבועה ממעט הוא אלף ים להחלה וקטת ים עונש דצדק: **יבך** וכן יבכם זו היא **אלה** שנאמר בתורה. תימה ללעיל לא גמרינן אלף שבועה שאין עמה אלה שהיא כשבועה שיש עמה אלה אבל אלף שאין עמה שבועה כש עמה אלה שבועה שיש עמה אלה שנאמר עמל:

ועל הבניין **באזהרה**. ו"ת"מ נז"ל
 צפרק ד' מיתות (פסהדרין
 97 סו.) אלהים לא תתקל קדש איש
 איש כי יקלל למה לו וי"ל לאיצטריך
 לכרת והא דאמרין על האי הכניין
 באזהרה למעוטי מיתה אחת ולא
 למעוטי כרת: **בנקבו** שם יומת
 מה ת"ס. מיתה הא לאיצטריך
 לכדדדשינן צפ' ד' מיתות (שם 97 טו.)
 דאין חייב עד שצריך שם צבס:
ושמור בפשט מאד. מיתה צקללה
 ד"ה חייב וצחובל עצמו

חיבה פלוגתה (צ"ק 65): חצנה נמי
 חיפוק ליה מהאי קרא או מוהשמרו
 מאד לנפשותיכם ועוד תימה דצפ'
 ד' מיתות (פסהדרינ 77 סו.) דחיק
 לאשכחי אזהרה למקלל אצוי מנשיא
 וחרש ודין ליגמר ממקלל עצמו וי"ל
 דאי לא לשכחנה אצוי (ו) לא אזה
 גמריין בעצמונה שלא מצינו
 שאסור בחצירי':

מִקְרָל חֲבִירוֹ דְּבִתִּיב לֹא תִקְרָל
חֲרֵשׁ. מַחֲרֵשׁ וְלֹאִיו אֲמִי
אֵלֶּה שֶׁלֹּא חֵשׁ כֹּהֵן לְהֶאֱרִיךְ וְלִיכֹא
לְמִיפְרֹךְ שֶׁכֵּן מִשׁוּנִין כְּדִפְרִיךְ צִפִּי ד'
מִיתוֹת (שֶׁסּ דָּף סו. וְסֵ) עַל דִּין
וְחֲרֵשׁ וְנִשְׂיֹא לֹאִיו אֵינוֹ מִשׁוּנָה:
ה"ג

אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם
האמנת דברים דכתיב¹² ויאמר ירמיה [הנביא] (אל
ה' יקם ה' את דברך אמר רבי אלעזר¹³ :לאו שבועה
ו שבועה דכתיב¹³ ולא יהיה עוד המים למבול וכתיב
ונשבעתי אלא הן שבועה מנא לן סברא הוא מדלא
אמר רבא יהוהא דאמר לאו לאו תרי זימני והוא דאמר
לא¹⁵ ולא¹⁴ יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה
דלאו תרי זימני הן נמי תרי זימני: המקלל ככולן חייב
טרין: ⁽⁷⁾ תנו רבנן¹⁶ איש [איש] כי יקלל אלהיו ונשא
כבר נאמר¹⁷ ונקב שם ה' מות יומת יכול לא יהא
מיוחד בלבד מנין לרבות את הכינויין תלמוד לומר
ו וגו' מכל מקום דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יעל
הכינויין באזהרה: והמקלל אביו ואמו וכו': ⁽⁸⁾ מאן
יוסי דתניא רבי מנחם בר יוסי אומר¹⁷ בנקבו שם
מזל על המקלל אביו ואמו שאינו חייב עד שיקללם
וחבירו כו': אמר רבי ינאי ודברי הכל עצמו דכתיב
פפושך מאד ⁽⁹⁾ כדדבי אבין אמר רבי אילעא דאמר כל
ואל אינו אלא לא תעשה וחבירו דכתיב¹⁹ לא תקלל
וכן יככה אלהים זו היא אלה הכתובה בתורה: יתיב
וודה וייתיב וקאמר הא מתניתין כדתנן א"ל כנה יתיב
כהנא וייתיב וקאמר²⁰ גם אל יתצץ לנצח יחתך ויסחך
זייסם סלה א"ל כנה תרתי למה לי מהו דתימא ה"מ
ימא לא מכניגין קמ"ל: אל יכך ויברכך וישיב לך רבי
טרין: ⁽¹⁰⁾ והא לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן
ק תנא כדתנן אמר רב יוסף השתא דאנן תנן הכי וכי
ש"מ דוקא תנן אלא קשיא כי לית ליה בממונא אבל
זוטה דאיסורא הוא ⁽¹¹⁾ ואמר ר' תנחום בר חנינאי²¹ הנקי
קי הא לאו הכי מכלל לאו אתה שומע הן לא אמרינן
אלא

וְהָיָה: וְהָיָה סוּפֵר הַחִסּוּדִים. וּפְרִיעֵינָה מִיָּהּ כִּי רָחֵם לָהּ בְּחִסְדָּהּ
נָתַן לָבֶדֶךְ אֶת הַסּוּפֹת וְלֹא נִאֲמַר אֲלֵהָ לְשִׁמוּעַ לֹא מִכֵּל הֵן קָלֵלָה מִכֵּלָּה
הַנֶּקִי כְּמִיד בִּלְאִי וְי"ד כִּלּוֹ מִנְּהִי וְקִפֵּי אֲקָרָה דְּבִתְרִיָּה דְּכִמְיָה
נִשְׁמַת אֲלֵמָה אִי לֵה הַנֶּקִי מִכֵּל הֵן אֲתָה שׁוֹמֵעַ לֹא לֵה אֲמִרְיָה:
שְׁמִי

יִשְׁעִיחֵה נָד ט 15. וְהִקְדַּמְתִּי אֶת בְּרִיתִי אֲתֵכֶם וְלֹא יִכְרַת כֵּל בְּשָׂר עוֹד מִמִּי הַמְּבֹרָךְ וְלֹא
בִּרְאִישֵׁי ט יוֹת 16. וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹּר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ בִּי יִקְלֵל אֱלֹהֵיוֹ וְנִשְׁאֵר חַסְדֵּי
יָמָיו יִמּוֹת יִשְׁמֵר רָגוֹם יִרְגְּמוּ בּוֹ כֵּל הָעֶדְדָה כְּגַר כְּאֹרֶחַ מִבְּקֵבוֹ שֶׁם יִמְחִי וְיִקְרָא כֵּן טו
מֵאֲדָן שֶׁנִּשְׁבַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִכְרַע עֵינָיו וְסוּרוֹ מִלִּבָּבוֹ כֵּן יִמְחִי וְיִקְרָא וְעוֹלָם
יִשְׁחָר וְלֹא תִקַּל חֶרֶשׁ וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשֵׁל וְיִרְאֵת מֵאֲלֹהֵי אֲנִי יִי וְיִקְרָא טז
17. וְיִשְׁחָר מֵאֲחֵל וְיִשְׁחָר חֵיִים סָלָה: הַחֲשִׁיבֵה אֶת־הַבְּחֹן וְהַבְּחֹן וְהַבְּחֹן וְהַבְּחֹן
אֲחֵר וְאֵם לֹא שָׁמִית מִמֶּנָּה אֶת־תִּיבֵי הַמֵּי הַתְּרִיָּה וְהַתְּרִיָּה אֲחֵרִים אֲחֵלִי: מִכְשֵׁרָה טז

על הכנויים באזהרה. וכן המקלל עצמו או חברו [בכולן] עובר בלא תעש

עין משפט
נר מצוה

וְאֵל אֶמִּי פָּנֵי מַהֲלִי תִּתֵּן
הִלֵּכָה בַּיּוֹם כִּי מַהֲלִי
הִדְרִין הִלֵּכָה ג' וּפָנֵי מַהֲלִי
עוֹת הִלֵּכָה בַּיּוֹם לְאֶחָד
טוֹר יוֹדֵד סִימָן שֶׁלֹּד
וְעַתָּה חֲמֵס סִימָן כִּי סֶעֱפִי אֶ
רֵב אֶלְפֶּס עוֹד בְּמִוֶּקֶס פֶּרֶק
ג' דף רפ"ז:

ב' מ"ה פ"ג מהנחת
שזועות הלכה א' סמג
ין רמא טוש"ע יו"ד סימן
סע"ף ב' וסימן רל"ז סע"י
: [ב]

ג ד ה מיי שם הל' ח ו
 סמג שם טוש"ע יו"ד קי'
 רלו סעיף ה:

כוכבים הלכה ז:
מ"י פ"ה מהל' ממרים
א ז טוש"ע יו"ד סימן
רמא קע"א:

גורה אור השלם

וּנְפֶשׁ בִּי תַחֲטָא וְשִׁמְעָה

ה' או יָדַע אִם לֹא יִגִּיד
אֶת עֲוֹנוֹ: וַיִּקְרָא ה' אֶל
יִיְהוָה מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה
רַת אֹתוֹ בְּרִית וַיְבָרֶךְ
וַיִּבְרָךְ אֶת אֵילֵי הָעֶרְץ
ח: יִחְזָק לִי יְגִ
וְגַם בְּמֶלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר
ד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוּ
לְהִימ וַיִּקֶּשׁ אֶת עֶרְפוֹ
מִן אֶת לִבּוֹ מִשּׁוּב אֶל
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

דברי הימים ב לו יג
אורו מרוז אמר מלאך יי
ו ארור ישביה כי לא
ו לעזרת יי לעזרת יי
בורים: שופטים ה כג
ואלה נעמדו על הקללה
ר עיבל ראובן גד ואשר
יזן דן ונפתלי:

דברים כז יג
אָרֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
לְ וּמִסְכָּה תֹעֵבֶת יִי
שֶׁה יְדֵי חָרָשׁ וְשֵׁם בְּסֹתֶר
וְכָל הָעָם וְאָמְרוּ אָמֵן:

וַיִּשְׁבַּע אֲרוֹרָה בְּעַת
יָא לֵאמֹר אֲרוֹר הָאִישׁ
יִי אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת
יִיר הַזֹּאת אֶת יִרְחֹו
בְּכֹר יִסְדָּנָה וּבְצִעִירוֹ
בְּדִלְתִּיהָ: יְהוֹשֻׁעַ וְכוּ
וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נֹגֵשׁ בְּיוֹם
זֶה וַיֹּאֲלֵ שְׂאוּל אֶת הָאֵשֶׁר
מֵל אֲרוֹר הָאִישׁ אֲמֹר
לֶחֶם לֶחֶם עַד הָעֶרֶב
מִתִּי מֵאִיבִי וְלֹא שָׁעָם
הָעַם לָחֵם:

וְיֹונָתָן לֹא שָׁמַע
שְׁבִיעַ אָבִיו אֶת הָעַם
לֵאמֹר אֶת קֶצֶה הַמָּטָה
זֶה בִּידוֹ וַיִּטְבַּל אוֹתָהּ
בַּיָּם וַיִּשָּׁב יָדוֹ אֶל
וַתֵּאָרְנָה עֵינָיו:

שמואל א' י"ז
וְהָיוּ הַמִּינִים מִבְּמֹאֲרִים
לָקֵחַ בְּמִצֵּה לְצִבּוֹת בָּטָן
פֶּלֶךְ יָדָךְ וְאִמְרָה הָאֵשֶׁר
אָמַן; כַּמְדוֹ הִנֵּה כִּבְ
אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָקִים
דְּבָרִי הַתּוֹרָה הַזֹּאת
שׁוֹטֹת אוֹתָם וְאִמְרָ לֵךְ
אָמַן; דְּרִים כּוֹ כֹּ
וְאִמְרָ יִרְמְיָה הִנְבִּיא
כֹּן יַעֲשֶׂה יָקִים יָקֵם אֶת
יָדְךָ אֲשֶׁר נִבְּאָה לְהַשִּׁיב
יָדִי בֵּית יְיָ וְכָל הַגּוֹלָה
בְּלֹא אֵל מִמְּקוֹם הַזֶּה;

וְחָתַת כָּל בָּשָׂר׃

בִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר
בָּעֲתִי מֵעֶבֶר מִי נָח עוֹד
הָאָרֶץ בֶּן נִשְׁבַּעְתִּי
צֶפֶן עֲלֶיךָ וּמִגֵּעַר בָּךְ:

קרא כד טו 17. ונקב
השומר לך ושמור נפשך
בני בניך: דברים ד ט
ם אל יתצרך לנצח יחתך.
אשה אם לא שכת איש

ר"ר ינאי ודברי הכל.